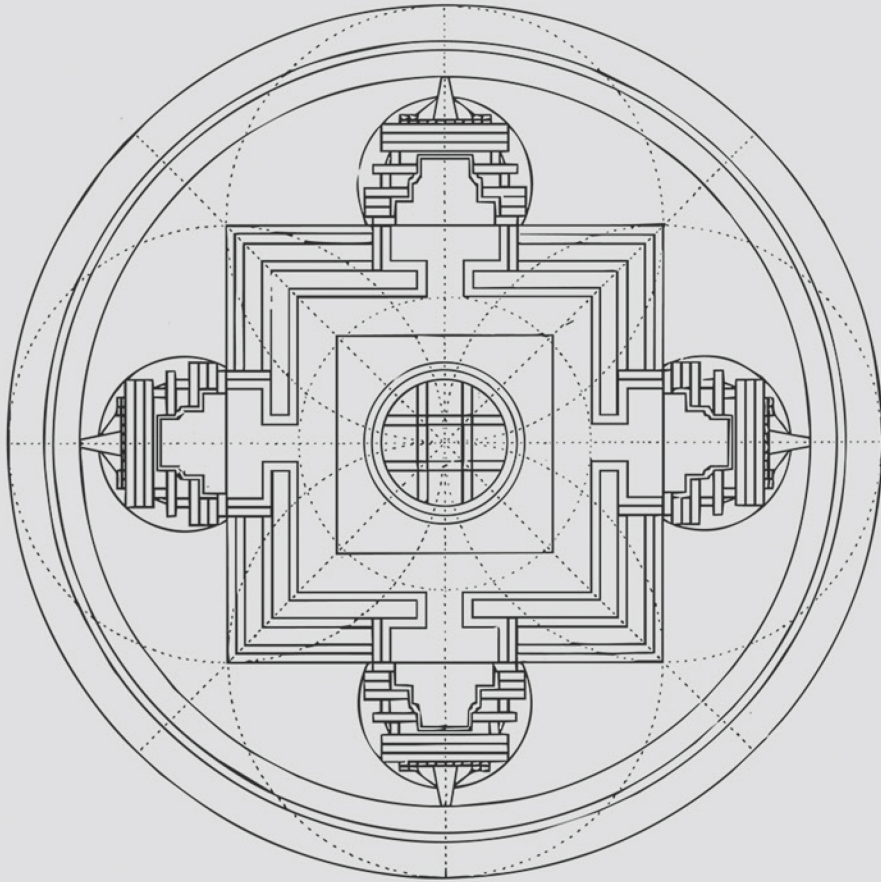

keréknyomok

2015/9. SZÁM ORIENTALISZTIKAI ÉS BUDDHOLÓGIAI FOLYÓIRAT

Tartalom

A szerkesztő megjegyzése	5	GIUSEPPE TUCCI A mandala, mint a reintegráció eszköze	91
VISSZAEMLEKEZÉSEK, TANULMÁNYOK, FORDÍTÁSOK			
BETHLENFALVY GÉZA			
Horváth Z. Zoltán (1955–1996)	7	NARANCSIK GABRIELLA Jung mandalái és az Eranos köre	99
KICSI SÁNDOR ANDRÁS			
Horváth Zoliról	13	KELÉNYI BÉLA A Guhjaszamádzsa mandala méretarányai és megrajzolásának szakaszai	113
VÉGH JÓZSEF			
Horváth Z. Zoltán műveinek jegyzéke	16	GELLE ZSÓKA Jolmó mandala	133
VÉGH JÓZSEF			
Hit és tudás: Képzletbeli beszélgetés Horváth Z. Zoltánnal	22	KRITIKÁK, RECENZIÓK	
SZABÓ KRISZTINA – TÓTH ZSUSZANNA			
A megszabadulás ékköve – részlet 2.	36	Agnieszka Helman-Ważny: The Archaeology of Tibetan Books	145
VÉGH JÓZSEF			
Nágárdzsuna Baráti levele	49	Michael Henss: The Cultural Monuments of Tibet, I–II.	147
KELÉNYI BÉLA			
Az elmandalásított világ	78	SUMMARIES IN ENGLISH	149
E SZÁMUNK SZERZŐI			

Michael Henss: The Cultural Monuments of Tibet, I–II.

Prestel: Munich/London/New York, 2014, 880 oldal illusztrációkkal, ISBN: 978-3-7913-5158-2

A maga nemében egyedülálló munka ez az átfogó, szisztematikusan felépített kétkötetes kiadvány, mely Tibet központi tájegységeinek mintegy másfél évezredes kulturális örökségéhez tartozó műemlékeit mutatja be az építészetben és a művészeti alkotásokon keresztül. Az első kötetben a közép-tibeti Ü (t. *dbUs*), a második kötetben a dél-tibeti Cang (t. *gTsang*) tartományok nagyszabású remekműveinek bemutatásán át kapunk képet a tibeti kultúra jelentőségéről.

A Svájcban élő Michael Henss a tibeti művészettörténet elismert szakembere, aki kutatásainak eredményeit már eddig is több könyvben és számos jelentős tanulmányban publikálta. Jelen kiadvány megjelenését Henss korai alapműve (*Tibet. Die Kulturdenkmäler*, Atlantis Verlag, Zürich, 1981), valamint 1980 és 2006 között megtett, mintegy huszonhárom tibeti útja, a tibeti, szanszkrit, illetve kínai történelmi- és irodalmi források, s az időközben megjelent nyugati, illetve kínai szakirodalom tanulmányozása alapozta meg.

A kötetek úgy mutatják be Tibet legjelentősebb szakrális és világi épületeit, hogy azok építészeti sajátosságait, történelmi adatait és tervrajzait is feltüntetetik. A bevezetőben a szerző részletes beszámolót ad a tibeti műemlékek kutatástörténetéről, meghatározza földrajzi határait, illetve ismerteti a könyv felépítését. A fejezetek szerkezete egy kézikönyv rendszerét követi: a helyszín és megközelítésének megadása után a terület legfontosabb épületeinek leírása következik, majd a hely, illetve a műemlék történelmi adatai, az épületegységek bemutatása, s azok jelentősebb művészeti alkotásai, berendezési tárgyai. Bár a kiadvány földrajzi elrendezésű, egyedi információforrást jelentő kézikönyvnek is tekinthető, ennél sokkal több rejlik benne. Valójában a legkisebb részletekig kiterjedő dokumentuma a tibeti buddhizmus műemlékeinek és alaposan tanulmányozott művészettörténetének.

Az első kötet először Közép-Tibet történelmi és kulturális központját, Lhasát és legfontosabb épületeit mutatja be rendkívüli részletességgel, folytatva a környék jelentős kolostoraival, világi épületeivel, valamint többek közt a Khyicsu, a Jarlung, a Cangpo folyók völgyének történelmi és vallási műemlékeivel. A második kötetben Tibet déli vidékeinek nevezetesebb épületeivel ismerkedhetünk meg, köztük az olyan, művészeti emlékeikről is híres kolostorokkal, mint Salu, a Sigace és Szakja.

A kiadvány második kötetének végén hat függelék található. Az első Közép-Tibet mintegy 100 jelentős műalkotásáról tartalmaz egy kronológiai listát, hogy képet kapjunk a kiadványban megjelent kulturális emlékek művészeti jellegzetességeiről. Az ezt követő tárgyszójegyzékek tematikusan négy részből állnak: helynevek és földrajzi terminusok; személy- és istenségnevek, titulusok, illetve vallási iskolák; valamint a művészet és az építészet kulcsfogalmai, melyek a technikai, ikonográfiai és ikonometriai terminusokat is magukba foglalják; végül az általános tárgyszavak listája. A harmadik függelék a szanszkrit nevek tudományos átírását tartalmazza, mivel a szanszkrit terminusokat a főszövegben mellékjelek

alkalmazása nélkül használja a szerző, a negyedik függelékben pedig a rövidítések listája található. A két utolsó függelék az irodalomjegyzék, melyből az egyik az általános, a másik pedig a tibeti forrásokat tartalmazza, ez utóbbi általános művekre illetve olyan szövegekre felosztva, melyek egy-egy műemlékhez kapcsolódnak.

A kiadvány többnyire a szerző által készített színes fotókkal, valamint archív felvételekkel illusztrálja a műemlékek jelenét és múltját, köztük számos ritka, korábban nem publikált történelmi fényképpel, valamint több mint száz építészeti tervvel és rajzzal segíti az olvasót, a földrajzi tájékozódást pedig térképek könnyítik meg.

Windhoffer Tímea